

ктивної системи мотивації студентів та встановлення об'єктивних критеріїв оцінювання студентів.

Одним із ефективних засобів розвитку мислення студентів і вироблення у них навиків самостійного прийняття рішень є організація практичних занять у вигляді тренінгу. Тренінг вважається найбільш трудомісткою, але одночасно і ефективною формою роботи з дисципліни «Проектний менеджмент». Тренінг є такою формою активного навчання, метою якого є збагачення знаннями, розвиток конкретних умінь і навичок. Тренінг максимально наближає студентів до практичної діяльності майбутнього фахівця. Адже в основу проведення тренінгу покладено ситуацію, яка імітує виробничо-підприємницьку діяльність підприємства. Тренінг потрібно проводити у кілька етапів. На першому етапі студенти академічної групи отримують вихідні дані і завдання від викладача та поділяються на малі групи. Другий етап передбачає розробку групами бізнес-проектів створення та просування на ринку підприємством нового виду продукції із декількох запропонованих варіантів за умовою завдання (дана робота виконується групами в позааудиторний час). Результатом третього етапу є презентація розроблених бізнес-проектів і характеристика чинників, що впливають на їх впровадження. Особливо важливим на цьому етапі тренінгу є вміння чіткої аргументації запропонованих студентами рекомендацій щодо вибору нового виду продукції та діяльності підприємства. На цьому ж етапі проводиться оцінка роботи студентів. Роль викладача полягає у виваженій оцінці кожного учасника з урахуванням його знань з дисципліни та вміння подавати розроблені матеріали.

У процесі створення тренінгів слід враховувати деякі особливості: теоретичний матеріал повинен охоплювати основні, додаткові та спеціальні питання, що подаються у вигляді опорних конспектів із посиланням на джерела інформації. Це буде спонукати студентів самостійно опрацювати додаткові і спеціальні питання курсу, оскільки без їх вивчення буде важко вирішити практичні ситуації тренінгового заняття.

Використання тренінгових технологій у навчальному процесі набуває все більшого значення, оскільки метод конкретних ситуацій є саме тим інструментом, який дозволяє застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань. Проведення тренінгу активізує студентів, дозволяє застосовувати отримані теоретичні знання в практичній змодельованій ситуації майбутньої професійної діяльності. За допомогою цього методу студенти опановують способи обробки інформації про діяльність підприємства, мають можливість проявити і удосконалити аналітичні навички, набувають вміння підготовки і прийняття управлінських рішень, вміння практично застосовувати набуті знання. Цей метод також пробуджує у студентів інтерес і прагнення до знань, дає змогу набуті практичних навичок по виконанню індивідуальних завдань та їхньої публічної презентації, навчає студентів ефективній роботі в команді.

*Кизенко О.О., к.е.н., доцент,
доцент кафедри стратегії підприємств*

ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЛЕКЦІЙ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується практично необмеженим доступом до інформаційних ресурсів у різних галузях знань. Ця ситуація, з одного боку, полегшує процес оволодіння економічною спеціальністю, з іншого боку, ускладнює опрацювання великих масивів інформації. В умовах практично повного забезпечення в КНЕУ імені Вадима Гетьмана всіх навчальних курсів посібниками для самостійного вивчення наукових дисциплін, підготовлених, переважно, тими викладачами, що проводять лекційні заняття, змінюються акценти лекційних занять з безпосереднього забезпечення інформацією щодо всебічного розкриття предмету вивчення науки на систематизацію інформації, яка є в зовнішніх джерелах, і якою легко може скористатись студент через доступ до електронних баз даних бібліотеки університету, що надається всім студентам.

На разі, метою проведення лекційних занять на заочній формі навчання є перш за все надання ключової інформації щодо предмету вивчення тієї чи тієї підсистеми знань економічної науки. Водночас, особливістю проведення лекційних занять є їх проведення під час сесії на заочній формі навчання, що означає короткострокову детермінованість у часі та поєднання з проведенням практичних занять та екзаменів у межах одного дня. Такі умови проведення лекцій збільшують навантаження на студентів-заочників під час сесії у порівнянні зі студентами денної форми навчання, водночас знижуючи концентрацію їх уваги саме під час проведення лекцій.

Варіантом вирішення цих проблем і підвищення якості освітнього процесу під час лекційних занять на заочній формі навчання може стати введення елементів тренінгових технологій при викладанні дисциплін спеціальності. Зокрема, пояснення та систематизація теоретичного матеріалу на прикладі кейсу, що моделює певну проблемну ситуацію, яка потребує застосування економічних методів її вирішення. Такий підхід надає студентам-заочникам можливість запаралелити масив нової теоретичної інформації, що викладається на лекції, з практичним досвідом, можливо навіть власним.

Означений підхід було апробовано на практиці при викладанні вибіркової дисципліни «Основи бюджетування на підприємстві» (кафедра стратегії підприємств) для студентів заочної форми навчання. Ключовою темою лекційного заняття (4 академічні години) було обрано тему «Структуризація підприємства для цілей бюджетування. Фінансова структура підприємства». Після розгляду зі студентами теоретичних основ щодо сутності бюджетування і формування фінансової структури підприємства студенти виконували у міні-групах кейс на побудову фінансової структури підприємства.

Обговорення фінансових структур підприємства, візуалізованих студентами на папері формату А1, дозволило полегшити сприйняття і розуміння подальшого теоретичного матеріалу, викладеного у лекції, за розділами «Методичні основи розроблення та оцінювання бюджетів підприємства» та «Функціонування системи бюджетування на підприємстві». Студенти, маючи візуалізований приклад фінансової структуризації підприємства, могли краще уявити і зрозуміти сутність і мету формування операційних і фінансових бюджетів, механізм їх контролю та організаційні аспекти здійснення бюджетування на підприємстві. Також застосування елементів кейс-методу дозволило в рамках наукової дискусії обговорити зі студентами відмінності у формуванні системи бюджетування для підприємств різних напрямків економічної діяльності.

У цілому застосування кейс-методики покращило сприйняття студентами лекційного матеріалу, дозволило за короткий період часу сформуванню у студентів необхідні знання не лише для самостійного виконання індивідуального завдання з дисципліни, а також для їх практичного застосування в організаціях, де працюють студенти, поєднуючи роботу з навчанням.

*Колядич О.І., к.е.н.,
доц. кафедри історії та теорії господарства*

«ІСТОРИКО-ЕКОНОМІЧНІ ДИСЦИПЛІНИ-ФУНДАМЕНТАЛЬНА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАТЬ»

У результаті оголошеної науковою економічною громадськістю кризи сучасної економічної теорії та здійснення спроб переосмислення значення, ролі та її змістовного наповнення складається ситуація витіснення її найближчих «галузевих сусідів» на задвірки процесу формування фундаментальних знань майбутніх фахівців в економічній сфері. Мова йде про економічну історію та історію економічних вчень і, як це не дивно виглядає, сучасні економічні теорії. Така система та деструктивна помилка спостерігається у вигляді суттєвого кількісного скорочення годин та кредитів на вивчення цих дисциплін у ВУЗах економічного профілю. У певній мірі це пояснюється слідуванням тренду актуалізації прикладних дисциплін, проте використання методу заміщення в подібній реструктуризації, на наше глибоке переконання, є хибним шляхом.

По-перше, очевидним є факт недооцінки наукового принципу розвитку. На сьогодні, окремими науковими колективами, здійснюються плідні кроки посилення рівня інтеграції даного принципу в сферу історико-економічних наук. Ускладнення структури, динаміки і взаємозв'язку соціально-економічних систем, підсистем, процесів і явищ визначає завдання щодо подолання розриву між економічною дійсністю та її теоретичним відображенням.

По-друге, взаємопов'язаність економічних дисциплін прикладного характеру з економічною історією та з історією економічних учень є доведеним фактом. Мова йде про міждисциплінарно-евристичну та прикладну функцію історії економіки та економічних вчень, яка полягає у перевірці теоретичних та концептуальних засад прийнятих як магістральні в економічній теорії на предмет їх прикладної природи, або як зауважують Н.А. Уперенко і Е.А. Кузнецов, у «...визначенні меж дієвості економічних доктрин» [1, с. 12].

Розвиток господарських систем постійно ускладнюється, при цьому підвищується роль знань. Виникають нові форми господарських зв'язків, зазнають змін суб'єкти господарювання, їхні можливості, мотиваційний механізм. Але відображення цих процесів в економічних науках загалом, та економічній теорії зокрема, суттєво відстає. Більшість економічних дисциплін, вибудова-